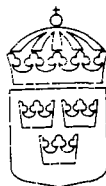

Försvarsutskottets betänkande

1985/86:11

om förebyggande åtgärder m. m. mot jordskred och andra naturolyckor (prop. 1985/86:150)

FöU
1985/86:11

I betänkandet behandlas förslag som regeringen – efter föredragning av statsrådet Sven Hultström – har förelagt riksdagen i proposition 1985/86:150, bilaga 3 (i det följande kallad propositionen). Vidare behandlas motionerna 1985/86:Fö411 och Fö419 – Fö421 från den allmänna motionstiden 1986 samt motion 1985/86:575 som har väckts med anledning av propositionen.

Sammanfattning

Utskottet godtar vad föredragande statsrådet har anfört om genomförande av översiktliga och detaljerade undersökningar av risker för jordskred och andra naturolyckor. Detta innebär att ansvaret för och finansieringen av vissa översiktliga undersökningar liksom hittills åvilar staten. För ändamålet får under budgetåret 1986/87 disponeras högst 750 000 kr. inom ramen för fjärde huvudtitelns anslag Befolkningsskydd och räddningstjänst. För detaljerade undersökningar svarar kommunerna inom ramen för den kommunala självstyrelsen.

Utskottet delar också regeringens uppfattning att förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ligger inom den kommunala kompetensen i den mån sådana inte skall vidtas inom ramen för samhällets räddningstjänst eller omfattas av enskildas försäkringsskydd. 25 milj. kr. om året bör enligt försvarsutskottet avsättas till stöd för kommuner där det finns särskilt stora risker för naturolyckor. Den budgettekniska utformningen av stödet anser utskottet bör prövas av finansutskottet.

Med anledning av motionsyrkanden behandlar utskottet frågan om ytterligare ersättningar från staten för skador i samband med översvämningarna hösten 1985 i Gävleborgs län. Utskottet anser att det bör ankomma på regeringen att pröva denna fråga. I en reservation (c) förordas att 8 milj. kr. avsätts för ytterligare ersättningar till drabbade fastighetsägare och jordbrukare i länet.

Inledning

I mars 1979 bemyndigade regeringen chefen för dåvarande kommundepartementet att tillkalla en kommitté med uppdrag att bl. a. utreda frågan om geotekniska undersökningar och förebyggande åtgärder mot jordskred.

Kommittén antog namnet räddningstjänstkommittén. Den avgav i december 1982 delbetänkandet (Ds Fö 1983:2) Geotekniska undersökningar och förebyggande åtgärder mot skred. Betänkandet har remissbehandlats.

Mot bakgrund av de synpunkter som framfördes under remissbehandlingen av räddningstjänstkommitténs betänkande och av statsfinansiella skäl bereddes frågan ytterligare inom försvarsdepartementet. Även det förslag som blev resultatet av den fortsatta beredningen inom försvarsdepartementet har remissbehandlats.

Propositionen innehåller (s. 1-2) en kortfattad redogörelse för de båda förslagen och remissyttrandena över dem. Regeringens förslag bygger på resultatet av nämnda utredningsarbete.

Propositionen

Regeringen har föreslagit riksdagen att

1. godkänna att statens räddningsverk under budgetåret 1986/87, inom ramen för fjärde huvudtitelns anslag H 1. Befolkningsskydd och räddningstjänst, får disponera högst 750 000 kr. för att genomföra översiktliga undersökningar,
2. godkänna att inom ramen för det extra skatteutjämningsbidraget särskilda medel om 25 milj. kr. om året avsätts för bidrag till särskilt utsatta kommuner för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.
3. ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om genomförande av detaljerade och översiktliga undersökningar samt förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.

Av skäl som närmare redovisas i det följande överlämnas yrkande 2 till finansutskottet för beredning.

Motionerna

Motioner från allmänna motionstiden

1985/86:Fö411 av Lars-Ove Hagberg m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om skyldighet för kraftbolagen att sänka nivån i regleringsmagasinen när det enligt SMHI föreligger översvämningsrisk, enligt vad som anförs i motionen.

1985/86:Fö419 av Gunnel Jonäng (c) och Gunnar Björk i Gävle (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om ett anslag till länsstyrelsen i Gävleborgs län på 8 milj. kr. att utbetalas efter länsstyrelsens prövning till enskilda fastighetsägare och jordbrukare,
2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av principerna för skydd vid naturolyckor,
3. att riksdagen uttalar sig för nödvändigheten av en information om möjligheterna att teckna allriskförsäkring.

1985/86:Fö420 av Olle Westberg m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av åtgärder för att mildra översvämningshoten i sjön Varpen.

FöU 1985/86:11

1985/86:Fö421 av Bertil Måbrink (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar att under bil. 18 Oförutsedda utgifter anvisa 8 000 000 kr. avseende ersättning till egnahemsägare och jordbrukare som drabbats av översvämningarna i Ovanåkers och Bollnäs kommuner.

Motion med anledning av proposition 1985/86:150

1985/86:575 av Lars De Geer (fp) och Hans Lindblad (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att ett åtgärdsprogram tas fram i syfte att komma till rätta med översvämningssproblemen, i första hand i Kopparbergs och Gävleborgs län.

Undersökningar

Föredragande statsrådet

Statsrådet behandlar olika typer av undersökningar med anledning av risker för naturolycka. Med naturolycka avses i enlighet med riksdagens beslut om ersättning för skador till följd av naturolyckor (prop. 1983/84:6, BoU 6, rskr. 41) en naturhändelse som inte är vanlig eller inte har ett långsamt och odramatiskt förlopp. Som exempel på naturolycka anges i propositionen åsknedslag, jordskred, jordras, bergras och laviner, jordskalv, stormar och hagel, översvämningar och snötryck (snöoväder).

Undersökningar med anledning av risker för naturolycka anges av statsrådet vara av två slag, detaljerade undersökningar och översiktliga undersökningar.

Detaljerade undersökningar syftar till att utvärdera risken för en bestämmd naturolycka. Resultatet av en sådan undersökning kan utnyttjas för direkta åtgärder för att förhindra denna.

Föredragande statsrådet påpekar att statliga och kommunala myndigheter vid planläggning eller tillståndsgivning har ansvar för att ny bebyggelse inte kommer till stånd i områden som med hänsyn till bl. a. grundförhållanden inte är lämpliga att bebygga. Han konstaterar att det inte finns något motsvarande fortlöpande ansvar för att grundförhållandena under befintlig bebyggelse är tillräckligt stabila. Enligt hans mening är kommunerna bäst lämpade att iklädas också ett sådant ansvar. Kommunen har den bästa kännedomen om förhållandena på platsen och svarar för räddningstjänsten liksom för väghållningen, vatten- och avloppssystemen m. m.

Enligt propositionen bör kommunerna inom ramen för den kommunala självstyrelsen pröva om detaljerade undersökningar bör komma till stånd. Kommunernas ansvar för sina invånare garanterar enligt statsrådet att detaljerade undersökningar kommer att vidtas i den utsträckning som framstår som motiverad. Kostnaderna för undersökningarna torde inte, anför han, vara större än att de kan bäras av de enskilda kommunerna. Någon åtgärd från statens sida är enligt hans mening inte påkallad.

Översiktliga undersökningar vidtas rörande områden där risk för naturolycka är känd och av sådan art att förebyggande åtgärder inte behöver vidtas för tillfället. Föredragande statsrådet anser att vissa sådana översiktliga undersökningar liksom hittills bör bekostas av staten. Han föreslår att statens räddningsverk inom en given ekonomisk ram får i uppgift att bedöma verksamheten. Statsrådet utgår därvid från att verket i de enskilda ärendena samråder med expertmyndigheter i erforderlig omfattning. Han anser att verket bör få disponera högst 750 000 kr. om året för verksamheten. För budgetåret 1986/87 förordar han att denna uppgift finansieras inom ramen för fjärde huvudtitelns anslag II 1. Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Utskottet

Översiktliga och detaljerade undersökningar av risker för jordskred och andra naturolyckor är enligt utskottets mening mycket angelägna. Genom sådana ges vägledning för förebyggande åtgärder mot bl. a. jordskred och översvämningar. Utskottet har ingen invändning mot vad föredragande statsrådet har anfört om genomförande och finansiering av sådana undersökningar. Riksdagen bör godkänna att statens räddningsverk under budgetåret 1986/87 får disponera högst 750 000 kr. av fjärde huvudtitelns anslag II 1. Befolkningsskydd och räddningstjänst för att genomföra översiktliga undersökningar.

Förebyggande åtgärder

Föredragande statsrådet

Statsrådet framhåller inledningsvis att det på många håll i landet är angeläget att vidta förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Att så inte redan har skett beror bl. a. på att det är oklart vem som är ansvarig för åtgärderna.

Statsrådet pekar på att det i en situation när ett jordskred eller en annan naturolycka är omedelbart förestående kan föreligga skyldighet för samhällets räddningstjänst att vidta åtgärder. Skyldighet för räddningstjänsten att ingripa kan nämligen föreligga redan innan en händelse har inträffat om denna befaras vara omedelbart förestående. Han betonar dock att rent förebyggande åtgärder, dvs. åtgärder som vidtas på förhand för att förebygga att en händelse som kan leda till att skador inträffar eller föranleder skador, faller utanför räddningstjänstbegreppet. I ett antal fall har emellertid omfattande och kostnadskrävande bl. a. skredförebyggande åtgärder hänförs till räddningstjänst. Föredragande statsrådet uppger att under åren 1980-85 har staten betalat sammanlagt 28,6 milj. kr. till kommuner som ersättning för räddningstjänstkostnader i samband med förebyggande åtgärder.

I den mån ansvaret för förebyggande åtgärder mot jordskred inte faller inom ramen för samhällets räddningstjänst eller omfattas av enskildas försäkringsskydd, ligger det enligt statsrådets mening inom den kommunala kompetensen att ombesörja dessa åtgärder.

Vad statsrådet uttalar om förebyggande åtgärder mot jordskred bör enligt hans mening i tillämpliga delar också gälla förebyggande åtgärder mot andra

naturolyckor. Bl. a. bör det, anser han, tillämpas på sådana naturolyckor som är sällsynt förekommande och naturolyckor där gällande lagstiftning redan i dag ger vissa möjligheter att vidta förebyggande åtgärder. Han pekar på att det i vattenlagen (1983:291) finns en viss grund för att vidta förebyggande åtgärder mot översvämningar. De åtgärder som kommunerna kan komma att vidta bör endast utgöra ett komplement till vad som kan genomföras i enlighet med vattenlagens regler.

Föredragande statsrådet uppehåller sig också vid frågan i vilken omfattning berörda fastighetsägare kan förväntas bidra till kommuners kostnader för förebyggande åtgärder. Han påminner därvid om att ansvaret för skydd av egendom först och främst åvilar egendomens ägare eller hans försäkringsgivare. Mot bakgrund härav bör fastighetsägaren enligt statsrådets mening ha ett intresse av att förebyggande åtgärder vidtas och därmed också vara benägen att bidra till finansieringen av kostnaden för dem, t. ex. genom att göra åtaganden gentemot kommunen om medverkan i finansieringen.

Statsrådet förordar slutligen att inom systemet med extra skatteutjämningsbidrag 25 milj. kr. om året avsätts för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. På det sättet skulle staten mer påtagligt kunna stödja de mest utsatta kommunerna i deras verksamhet att förebygga allvarliga naturolyckor. Efter samråd med chefen för finansdepartementet förordar statsrådet Hulterström att 25 milj. kr. av det belopp som finansministern i proposition 1985/86:150, bil. 1 har förordat för extra skatteutjämningsbidrag under sjunde huvudtiteln avsätts för nu nämnda åtgärder.

Utskottet

Utskottet finner inte anledning till erinran eller särskilt uttalande rörande vad föredragande statsrådet anför om att det ligger inom den kommunala kompetensen att vidta förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Utskottet ställer sig också bakom de i propositionen redovisade principerna för hur kostnaderna härför skall bestridas. Utskottet anser alltså att staten bör stödja de mest utsatta kommunerna i deras verksamhet att förebygga allvarliga naturolyckor. 25 milj. kr. om året är enligt utskottets uppfattning ett lämpligt belopp att avsätta för sådant statligt stöd. Den budgettekniska utformningen av stödet – som berörs av ett yrkande i motion 1985/86:565, hänförd till finansutskottet – bör enligt försvarsutskottets mening prövas av nämnda utskott. Regeringens förslag i denna del överlämnas därför till finansutskottet.

Utskottet behandlar i detta sammanhang motionerna 1985/86:Fö411 (vpk), Fö420 (s) och 575 (fp) som alla gäller förebyggande åtgärder mot översvämningar.

I motion Fö411 (vpk) föreslås en lagstiftning om att kraftföretagen vid översvämningssrisker måste tappa ur sina regleringsmagasin till en rimlig nivå. Denna bör enligt motionärernas uppfattning fastställas till en 75-procentig uppfyllnadsgrad. Om en sådan avtappning vidtagits i augusti 1985 hade sannolikt inga svårare översvämningsskador inträffat under hösten nämnda år, anser de.

Utskottet har inhämtat att en särskild utredare (dammsäkerhetsutredning-

en) har i uppdrag att utreda dammsäkerhetsfrågor samt överväga åtgärder för att minska risken för och effekterna av översvämningar. I utredningsdirektiven (dir. 1985:47) anges bl. a. att faktorer som kan vara av betydelse för att förebygga översvämningar bör belysas och kompletterande lagstiftning övervägas. Utskottet räknar med att behovet av en lagstiftning av det slag motionärerna förordar prövas inom ramen för detta utredningsarbete. Motion Fö411 bör avslås av riksdagen.

Motion Fö420 (s) gäller åtgärder mot ett översvämningshot som enligt motionen föreligger i sjön Varpen. Sjön, som tillhör Ljusnans vattensystem, har ett trångt utlopp som gör den mycket känslig för höga vattenföringar. Vissa utredningar har, enligt vad motionärerna uppger, utförts rörande tänkbara rensningsarbeten i strömfåran för att kunna hålla sjöns nivå nere. Utredningarna syftade till en sänkning av sjöns vattennivå med upp till en meter. Sådana åtgärder kan, anför motionärerna, inte innebära någon garanti för att översvämningar undviks under alla tänkbara nederbörds- och temperaturförhållanden. De kan dock, enligt deras mening, ändå förutsättas ge en rimlig säkerhet mot översvämningar. Kostnaderna härför, enligt en översiktlig kalkyl beräknade till 30–35 milj. kr., måste enligt motionen vägas mot de stora ekonomiska fördelar som en rensning skulle medföra.

Utskottet anser att det är angeläget att förebyggande åtgärder vidtas där det finns ett hot om naturolycka. Som vägledning för hanteringen av översvämningshotet i sjön Varpen bör enligt utskottets mening gälla de principer för att vidta förebyggande åtgärder som utskottet har godkänt i det föregående. Utskottet vill också peka på att frågan kan komma att beröras av dammsäkerhetsutredningens arbete. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion Fö420 inte bör bifallas.

I motion 575 (fp) föreslås ett åtgärdsprogram i syfte att komma till rätta med översvämningproblemen i första hand i Kopparbergs och Gävleborgs län. Motionärerna ger exempel på åtgärder som enligt deras mening bör kunna vidtas. Bl. a. föreslår de att Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) utarbetar ett förvarningssystem och att kraftföretagen får skyldighet att upplysa om vattennivåer m. m. Byggande av vallar, förstärkande av broar och dammar och rensning av forsackar är andra åtgärder som förordas. Motionärerna anser vidare att räddningstjänsten i kommuner med översvämningrisker bör tillföras extra resurser, t. ex. civilförsvarsorganisationens personal och materiel.

Utskottet anser att motion 575 (fp) lämnar exempel på åtgärder som var och en men särskilt i samverkan minskar riskerna för översvämning eller mildrar verkningarna av sådana. Ytterligare underlag för ett åtgärdsprogram av det slag som motionärerna åsyftar torde framkomma som resultat av det pågående arbetet inom kommittén för undersökning av allvarliga olyckshändelser och dammsäkerhetsutredningen.

Liksom motionärerna vill utskottet betona kommunernas huvudansvar och framhålla värdet av en handlingsberedskap för naturolyckor på den lokala nivån. När sådana olyckor inträffar bör också resurser inom totalförsvaret vid behov få tas i anspråk i det avhjälpande arbetet.

Ett åtgärdsprogram i förebyggande syfte kan endast tillskapas i samverkan mellan olika myndigheter m. fl. Berörda kommuner, länsstyrelser och

kräftföretag liksom statens räddningsverk. SMH och arbetsmarknadsstyrelsen torde behöva ta del i ett sådant arbete. Vissa åtgärder är föga kostsamma och kan vidtas relativt snabbt medan andra är dyra och tar lång tid att genomföra. Utskottet förutsätter att statens räddningsverk, som inrättas den 1 juli 1986, tar initiativ till överläggningar om åtgärder på området. Utskottet har tidigare (FöU 1984/85:12 s. 5) understrukt vikten av att förebyggande arbete ges den tyngd i räddningsverkets verksamhet som förutsattes av försvarsministern i proposition 1984/85:161 om verkets inrättande. Med hänvisning härtill anser utskottet att riksdagen nu inte bör uttala sig om behovet av ett åtgärdsprogram. Motion 575 bör alltså avslås.

Ersättningar för skador vid översvämningarna hösten 1985 m. m.

Hösten 1983 godkände riksdagen principer för ersättning för skador till följd av naturolyckor (prop. 1983/84:6, BoU 6, rskr. 41). I samband därmed angavs att försäkringgivarna åtagit sig att införa ett obligatoriskt helvärdesskydd inom hem-, villa-, fritidshus- och lantbruksförsäkringarna. För de nya åtagandena avsågs gälla en självrisk av en storleksordning som stimulerar försäkringstagarna till skadeförebyggande åtgärder i sådana områden som är utsatta för återkommande skadehändelser. Sedan den 1 januari 1984 inbefattar nämnda slag av försäkringar obligatoriskt skydd för byggnader, inventarier och lösöre vid översvämningar och andra naturolyckor. Eftersom det utvidgade skyddet inte skulle komma att täcka alla skador till följd av naturolyckor avsågs en prövning ske från fall till fall om ersättning skulle utgå av statliga medel. Sådana skulle antingen anvisas särskilt av riksdagen eller tas från anslaget Oförutsedda utgifter med redovisning i efterhand för riksdagen. De principer efter vilka ersättningsfrågor i huvudsak skulle prövas angavs i propositionen.

Regeringen har den 19 december 1985 beslutat om ersättning av statliga medel för skador vid översvämningar hösten 1985 som inte omfattas av det utvidgade försäkringsskyddet. Enligt beslutet får länsstyrelsen i Gävleborgs län bl. a. inom en ram av högst 200 000 kr. utbetala ersättningar i särskilt ömmande fall till enskilda skadelidande för kostnader för återställning av tomter med ett belopp som motsvarar högst 70 % av kostnader som överstiger 10 000 kr. Medel för ersättningar enligt beslutet skulle utgå från det för budgetåret 1985/86 anvisade förslagsanslaget Oförutsedda utgifter.

Enligt motion Fö419 (c) är det belopp om sammanlagt 200 000 kr. som regeringen har beslutat ställa till länsstyrelsens förfogande för ersättningar till vissa fastighetsägare i Gävleborgs län otillräckligt i förhållande till skadornas omfattning. De finner det också otillfredsställande att regeringsbeslutet inte alls tar upp ersättningar till skadelidande jordbrukare för skador som inte betraktas och ersätts som skördeskador. Enligt motionärerna bör riksdagen besluta om ett anslag till länsstyrelsen i Gävleborgs län på 8 milj. kr. för ersättningar till fastighetsägare och jordbrukare som lidit skada till följd av översvämningen hösten 1985 och inte ersatts på annat sätt. I motionen föreslås vidare att riksdagen hos regeringen skall begära en översyn av principerna för skydd vid naturolyckor och uttala sig för nödvändigheten av

information om möjligheterna att teckna allriskförsäkring (en dyrare och mer täckande försäkring med lägre självrisk).

FöU 1985/86:11

Även i motion Fö421 (vpk) föreslås av liknande skäl att 8 milj. kr. anvisas som ersättning till skadelidande egnahemsägare och jordbrukare som drabbats av översvämningarna i Ovanåkers och Bollnäs kommuner. I motionen föreslås att beloppet anvisas under förslagsanslaget Oförutsedda utgifter.

Utskottet

Inför utskottet har upplysts att regeringen vid reglering av ersättningar av statliga medel för skador vid översvämningarna hösten 1985 har utgått från de principer som riksdagen år 1983 ställde sig bakom. Utskottet har vidare inhämtat att man inom försvarsdepartementet avser att utvärdera försäkringsskyddet och det statliga ersättningssystemet mot bakgrund av erfarenheter från översvämningarna hösten 1985. Resultatet härav kan enligt utskottets mening tänkas få betydelse bl. a. i den mån en skadelidande drabbas av skador även i samband med snösmältningen våren 1986.

Omfattningen av skadorna vid översvämningarna hösten 1985 och tillämpningen av ett nytt system kan enligt utskottets bedömning ha försvarat prövningen av ersättningskraven. Enligt utskottets mening framstår vissa av de lämnade ersättningarna som otillräckliga. De av riksdagen godtagna principerna borde ge utrymme för generösare ersättningar till drabbade fastighetsägare och jordbrukare än som hittills har utbetalats.

Det bör enligt utskottets mening ankomma på regeringen att bedöma om ytterligare ersättning bör utbetalas. Medel för ytterligare ersättningar vill utskottet inte förorda att riksdagen anvisar. Regeringen har genom förslagsanslaget Oförutsedda utgifter tillgång till medel för alla ersättningar som kan befinnas skäligen enligt de hittills fastlagda ersättningsprinciperna och resultaten av nämnda utvärdering.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion Fö419 (c), yrkande 1, och motion Fö421 (vpk) bör avslås av riksdagen.

Yrkande 2 i motion Fö419 gäller förslag om en översyn av principerna för skydd mot naturolyckor. En sådan översyn är utskottet inte berett att ställa sig bakom innan man har fått ytterligare erfarenheter av det nyligen införda systemet. Motionsyrkandet bör inte bifallas.

Yrkande 3 i sistnämnda motion gäller information om möjligheter att teckna allriskförsäkringar. Sådan information är – som motionärerna uttalar – angelägen. Utskottet räknar med att försäkringsbolagen själva kommer att informera om sitt försäkringsutbud. Utskottet utgår från att berörda länsstyrelser och kommuner känner ansvar för att invånarna i områden med påtagliga risker för naturolyckor äger kännedom om det försäkringsskydd som finns att tillgå. Ett uttalande av riksdagen i frågan bedömer utskottet mot den bakgrunden inte vara nödvändigt. Yrkande 3 i motion Fö419 bör inte bifallas av riksdagen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *genomförande av detaljerade och översiktliga undersökningar*

a) att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet har anfört.

b) att riksdagen godkänner att statens räddningsverk under budgetåret 1986/87, inom ramen för fjärde huvudtitelns anslag H 1. Befolkningsskydd och räddningstjänst, får disponera högst 750 000 kr. för att genomföra översiktliga undersökningar.

2. beträffande *förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor*

a) att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet har anfört.

b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fö411 om viss lagstiftning rörande kraftbolagen,

c) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fö420 om åtgärder mot översvämningshot från sjön Varpen.

d) att riksdagen avslår motion 1985/86:575 om ett uttalande av riksdagen angående ett åtgärdsprogram mot översvämnings i Kopparbergs och Gävleborgs län.

3. beträffande *ersättningar för skador vid översvämningsarna hösten 1985*

a) att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Fö419, yrkande 1, och 1985/86:Fö421 om anvisning av medel för ytterligare ersättningar.

b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fö419, yrkande 2, om översyn av principerna för skydd mot naturolyckor.

c) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fö419, yrkande 3, om information om allriskförsäkring.

Stockholm den 22 maj 1986

På försvarsutskottets vägnar

Lennart Blom

Närvarande: Lennart Blom (m), Olle Göransson (s), Åke Gustavsson (s), Kerstin Ekman (fp), Gunnar Björk i Gävle (c), Göthe Knutson (m), Ingemar Konradsson (s), Ingvar Björk (s), Hans Lindblad (fp), Olle Aulin (m), Iréne Vestlund (s), Gunhild Bolander (c), Christer Skoog (s), Barbro Evermo (s) och Lennart Holmsten (s).

Reservation

Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunhild Bolander (c) anser

dels att den del av utskottets anförande som på s. 8 börjar med "Det bör" och slutar med "avslås av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Kostnaderna för inträffade skador är stora för småföretagare och lantbrukare, dagens ersättningsregler drabbar dessa orimligt hårt. Skördeskadeskyddet täcker t. ex. inte dessa kostnader.

Med hänsyn till de svåra skador och därmed stora kostnader som villaägare och andra fastighetsägare har drabbats av bör extra medel tilldelas.

Utskottet anser att 8 milj. kr. bör – i linje med motionerna Fö419 och Fö421 (vpk) – ställas till länsstyrelsens i Gävleborgs län förfogande för ytterligare ersättningar. Medel härför behöver riksdagen inte anvisa. Regeringen har genom förslagsanslaget Oförutsedda utgifter tillgång till medel för de ytterligare ersättningar som enligt utskottets mening bör utbetalas.

Vad utskottet nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan (s. 9) i moment 3. a) bort ha följande lydelse:

- 3. beträffande *ersättningar för skador vid översvämningarna hösten 1985*
  - a) att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Fö419, yrkande 1, och 1985/86:Fö421 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om ytterligare ersättningar.

Särskilt yttrande

Information om risker för naturolyckor, m. m.

Lennart Blom, Göthe Knutson och Olle Aulin (alla m) anför:

Frågan om information om möjligheten att teckna allriskförsäkringar som skydd mot naturolyckor har tagits upp i utskottets betänkande (s. 8). Utskottet räknar med att försäkringsbolagen informerar om sitt försäkringsutbud. Utskottet utgår också ifrån att berörda länsstyrelser och kommuner känner, som det heter i betänkandet, "ansvar för att invånarna i områden med påtagliga risker för naturolyckor äger kännedom om det försäkringsskydd som finns att tillgå."

Till detta vill vi framhålla att berörda länsstyrelser – liksom kommuner – har ett informationsansvar gentemot invånarna i områden med påtagliga risker för naturolyckor. Vi vill således fastslå att det åligger varje sådan länsstyrelse att informera invånarna om de risker som föreligger och om att försäkringsskydd finns att tillgå.